

บทที่ 2

แนวความคิดพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจลีสซิ่ง

ในการจะพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ และสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกจำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านแต่การที่จะได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก ซึ่งนับเป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งธุรกิจรายใหม่ที่เพิ่งเริ่มประกอบการ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันได้ปรากฏแหล่งเงินทุนใหม่ที่จะเข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ประกอบการและมีลักษณะการดำเนินกิจการที่แตกต่างจากสถาบันการเงินอื่นนั่นคือธุรกิจการเช่าแบบลีสซิ่ง (Leasing) ซึ่งธุรกิจดังกล่าวจะช่วยเพิ่มความหลากหลายของสถาบันการเงินมากขึ้นแทนที่จะจำกัดอยู่เพียงธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนเท่านั้น นอกจากนี้ยังช่วยลดบทบาทของตลาดการเงินนอกระบบลงด้วย

ธุรกิจลีสซิ่งเป็นธุรกิจใหม่สำหรับประเทศไทยแล้วยังมีบทบาทไม่มากนักต่อการตอบสนองความต้องการเงินทุนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ แต่ธุรกิจนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม กล่าวคือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไม่ต้องนำหลักทรัพย์มาค้ำประกัน เมื่อต้องการหาเครื่องจักรมาใช้ในการประกอบกิจการเนื่องจากกรรมสิทธิ์ในเครื่องจักรยังคงเป็นของผู้ให้เช่า ผู้เช่ามีความคล่องตัวในการบริหารการเงินมากขึ้นเพราะสามารถนำหลักทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อยืมเงินมาใช้เพื่อการอื่นได้ และในระยะเวลาเช่าหรือการจ่ายค่าเช่าจะยาวกว่าการผ่อนชำระเงินกู้จากธนาคาร ทำให้สามารถเฉลี่ยค่าเช่าจ่ายให้ยาวนานออกไป เป็นการเพิ่มเครื่องมือทางการเงินให้ผู้เช่าบริการได้มีทางเลือกเพิ่มขึ้น และเป็นการระดมเงินทุนเพื่อช่วยสนับสนุนการลงทุนของธุรกิจอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งมักจะขาดแคลนแหล่งเงินทุน

(1) ประวัติวิวัฒนาการของลิสซิ่ง

ลิสซิ่งได้มีขึ้นและประสบความสำเร็จมาก่อนคริสต์ศักราช 2000 เดิมที Operating Leasing สำหรับเครื่องมือทางการเกษตร ในรายละเอียดดังกล่าวสามารถแยกแยะระหว่าง Financial Leasing และ Operating Leasing เกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยโรมันของจัสติเนียน และปรากฏใน Book III ของ Institute โดยชาวโรมันได้มีการให้เช่าเรือแก่พ่อค้าวาณิชที่จะนำสินค้าไปขายแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน หลังจากนั้นเป็นต้นมาธุรกิจลิสซิ่งได้พัฒนามาเป็นตามลำดับจากธุรกิจให้เช่าเรือแก่พ่อค้าวาณิชมาเป็นการให้เช่าที่ดิน ตั้งแต่สมัยกลาง การเช่าเริ่มจะมีความสำคัญทางการค้าเต็มเริ่มทำการ Financial Leasing ที่ดินและสิ่งก่อสร้างในยุโรป ตะวันออกและในสมัยกลาง เพราะสามารถกำจัดกฎหมายที่ดินได้ ต่อมาวิทนาการเติบโตอย่างรวดเร็วในสหรัฐอเมริกาสมัยของจอร์จวอชิงตัน ได้มีการลิสซิ่งสิ่งของ เช่น ตู้รถไฟ ต่อมาในประเทศอังกฤษได้มีการลิสซิ่งตู้รถไฟเช่นกันใน พ.ศ. 2389 เป็นตัวอย่างของการจ่ายเงินอุปกรณ์ทางการค้าและอุตสาหกรรม บริษัทแรกของโลกที่ทำการลิสซิ่งคือ The Berminto Wagon Company เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2398 และเริ่มลิสซิ่งตู้รถไฟทันทีเพื่อบรรทุกถ่านหิน และแร่ธาตุ กำหนดระยะเวลาการเช่า 5-8 ปี

ในศตวรรษที่ 20 เริ่มรู้จักลิสซิ่งตัวอย่างเช่น โรงงานรองเท้าบูท และเครื่องโทรทัศน์ ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ลิสซิ่งได้แพร่หลายในความหมายของการให้เช่าสินเชื่อนรูปเครื่องจักร¹ ธุรกิจลิสซิ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะเมื่ออุตสาหกรรมใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย ทำให้ความต้องการเครื่องจักรที่ทันสมัยมีมากขึ้น ซึ่งธุรกิจลิสซิ่งสามารถสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันได้มีการดำเนินธุรกิจลิสซิ่งอย่างแพร่หลาย ในประเทศอุตสาหกรรมต่างๆทั้งในทวีปยุโรป อเมริกา และ เอเชีย

¹ Tom Clark, Leasing, (London: Mc Graw-Hill Book Co., 1978), P.1-2

ลิสซิงในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงปี พ.ศ. 2493 -2503 เพราะช่วงนี้อุตสาหกรรมมีความต้องการเครื่องจักรขนาดใหญ่ และทันสมัยแต่ขาดเงินที่จะซื้อมาเป็นเจ้าของ ธุรกิจลิสซิงจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตอบสนองความต้องการของธุรกิจ²

ในปี พ.ศ. 2495 Hurry Schoenfeld ได้ตั้งบริษัทลิสซิงชื่อว่า United State Leasing ปัจจุบันลิสซิงเติบโตเร็วถึง 100% เริ่มมีผลประโยชน์ทางภาษีในปลายปี 2493 ลิสซิงในสหรัฐอเมริกาเติบโตเต็มที่แล้วและเริ่มขยายตัวไปต่างประเทศเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2502 United State International Leasing ได้ตั้งบริษัทลูกชื่อ Canada Dominion Lease CORPORATION และในปีต่อมามีอีกหลายบริษัทที่ตั้งขึ้น³ ปัจจุบันในประเทศสหรัฐอเมริกามีบริษัทที่ประกอบกิจการลิสซิง 2000 บริษัท ซึ่งสินค้าที่ให้เข้าได้แก่ รถยนต์ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ ในอุตสาหกรรม เครื่องคอมพิวเตอร์ ตู้รถไฟ เครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้าง⁴

สำหรับสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นศูนย์กลางของการให้บริการลิสซิงของยุโรป เนื่องจากเป็นประเทศแรกที่ทำให้บริการประเภทนี้ มีการจัดตั้งบริษัทลิสซิงเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2463⁵ ได้มีการจัดตั้งบริษัทชื่อ U.K Finance House, Mercantile Credit Company, Mercantile Leasing Company⁶ เป็นต้น และได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473

บริษัทลิสซิงได้จัดตั้งขึ้นในประเทศฝรั่งเศสและอิตาลีเมื่อพ.ศ. 2504 ในประเทศเยอรมันในปี พ.ศ. 2505-2509⁷

² "ลิสซิง: ธุรกิจการเงินที่ช่วยพัฒนาประเทศ" สรุปข่าวธนาคารกสิกรไทย (มกราคม-มิถุนายน 2528): 36-37.

³ Tom Clark, Leasing, P.1-2

⁴ สรุปข่าวธุรกิจธนาคารกสิกรไทย หน้า 37.

⁵ เรื่องเดียวกัน

⁶ Tom Clark, Leasing, P.1

⁷ Ibid, p.1

ส่วนานภูมิภาคเอเชียประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้นำทางด้าน การประกอบธุรกิจลิสซิ่งและ เป็นประเทศที่มีการดำเนินธุรกิจลิสซิ่งเป็นประเทศแรกมาตั้งแต่ พ.ศ. 2506 โดยมีการก่อตั้งบริษัท Orient Leasing เป็นบริษัทแรกและในระหว่าง พ.ศ. 2513-2519 การประกอบธุรกิจลิสซิ่ง ของประเทศญี่ปุ่นมีการขยายตัวถึง 800% ⁸ ใน พ.ศ. 2525 มีผู้ดำเนินธุรกิจลิสซิ่งถึง 177 บริษัท สำหรับสินค้าที่ให้บริการส่วนใหญ่เป็นประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์สำนักงานเช่นเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องคำนวณ รองลงมาเป็นสินค้าประเภทอื่น ได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม และธุรกิจ เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการคมนาคม ⁹ เป็นต้น การดำเนินธุรกิจลิสซิ่งดังกล่าวยังได้ขยายขอบข่ายออกไปยังต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศใน แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการจัดตั้งสาขาและตัวแทนรวมทั้งการลงทุนร่วมกับเอกชนใน ประเทศเหล่านั้น

สาเหตุที่ธุรกิจลิสซิ่งซึ่งแพร่หลายอย่างมากโดยเฉพาะในประเทศที่มีการพัฒนาทางอุตสาหกรรม เนื่องจากธุรกิจนี้จะลงทุนซื้อเครื่องจักรมาบริการให้เข้าตามความต้องการของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากในการติดตั้งเครื่องจักร นอกจากนี้ผู้ประกอบการต่าง ๆ ยังสามารถลดภาระภาษีได้โดยการจ่ายค่าเช่าเครื่องจักรเป็นค่าใช้ จ่ายในทางบัญชีแตกต่างจากการซื้อเครื่องจักรไว้เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง อย่างไรก็ตามธุรกิจ ลิสซิ่งซึ่งยังนับได้ว่ามีส่วนช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอุตสาหกรรม ที่มีขีดจำกัดด้านการลงทุน และธุรกิจนี้ยังเป็นแหล่งระดมเงินออมเพื่อการลงทุนในอุตสาหกรรม ต่างๆด้วย

ธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2521 โดยมีบริษัทจดทะเบียนเป็นแห่งแรก ชื่อบริษัท ไทยโอเรียนท์ลิสซิ่ง จำกัด โดยการร่วมทุนระหว่าง บริษัท โอเรียนท์ลิสซิ่งของญี่ปุ่น

⁸ Ibid, P.1

⁹ สรุปข่าวธุรกิจธนาคารกสิกรไทย หน้า 37-38

บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัท สินเอเชีย จำกัดและบริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด มีทุนจดทะเบียน 20 ล้านบาท เป็นผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยร้อยละ 51 ส่วนที่เหลือเป็นของชาวต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เป็นกิจการบริการที่เช่าสิ่งทอหัตถ์และอสังหาริมทรัพย์โดยเฉพาะ เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมขนาดกลางและขนาดย่อม หลังจากนั้นก็มีบริษัทลีสซิ่งเปิดกิจการเพิ่มมากขึ้นแต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบธุรกิจลีสซิ่งซึ่งตามความหมายของธุรกิจลีสซิ่งนี้อย่างแท้จริง แต่ประกอบธุรกิจที่เช่าตามปกติหรือเช่าซื้อ หรือให้กู้ยืมเงิน ที่เป็น การเปลี่ยนชื่อบริษัทจากการลงท้ายว่า "เครดิต" ที่ถูกห้ามตามกฎหมายการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ ธุรกิจหลักหัตถ์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ปริมาณธุรกิจของการเช่าแบบลีสซิ่งมีมูลค่าที่ไม่สูงมากนัก เมื่อเทียบกับการลงทุนในเครื่องจักรแต่ละปี

เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2526 ปรากฏว่ากิจการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจลีสซิ่งมีอยู่มากกว่า 10 บริษัท และมีบริษัทที่เปิดดำเนินการด้านธุรกิจลีสซิ่งอย่างจริงจังเพียง 2 บริษัทส่วนที่เหลือยังรอดูสถานการณ์ด้านธุรกิจลีสซิ่งทั้งในด้านกฎหมายและการสนับสนุนจากรัฐบาล โดยบริษัทที่เหลือดังกล่าวนี้จะเปิดดำเนินการให้บริการเช่าและเช่าซื้อเป็นสำคัญ บริษัทต่างๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีสถาบันการเงินต่างๆ ร่วมถือหุ้นอยู่ถึงแม้ว่าการดำเนินการด้านธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทยได้เปิดให้บริการมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 แต่ก็ไม่เป็นที่แพร่หลายนักธุรกิจและอุตสาหกรรมมากนัก เนื่องจากผู้ประกอบการต่างๆ ยังคงคุ้นเคยอยู่กับระบบการซื้อผ่อนชำระหรือเช่าซื้อ ดังนั้นธุรกิจลีสซิ่งยังนับว่าเป็นธุรกิจใหม่ อย่างไรก็ตามลูกค้าที่ใช้บริการได้ขยายมากขึ้นเป็นลำดับโดยที่ลูกค้าเหล่านี้จะหาสัญญาเช่นเดียวกับระบบเช่าซื้อคือ โอนกรรมสิทธิ์ในเครื่องจักรที่แก่ลูกค้าหลังจากสิ้นสุดสัญญาเช่า ผลการดำเนินงานของธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทยยังอยู่ในวงจำกัดเพราะต้องแข่งขันกับธุรกิจการเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระ จึงมีผู้เปิดดำเนินการเพียงไม่กี่รายที่สามารถหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากต่างประเทศซึ่งเป็นบริษัทแม่ บริษัท ไทยโอเรียนทัลลีสซิ่ง จำกัด ได้มาจากบริษัท โอเรียนทัลลีสซิ่งในญี่ปุ่น และบริษัท บางกอกลีสซิ่ง จำกัด ได้มาจากบริษัท U.S. Leasing Co., Ltd. ในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายบริษัทที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเตรียมที่จะให้บริการ

ทางด้านลีสซิ่งอยู่ เช่นกัน เพียงแต่ยังรอดูสถานการณ์อยู่เท่านั้น 10

(2) คำนิยามของลีสซิ่ง

ปัจจุบันได้ยินคำว่า " ลีสซิ่ง (Leasing) " บ่อยครั้งดังจะเห็นได้จากชื่อของบริษัทต่างๆ จะปรากฏคำว่าลีสซิ่งดังเช่น บริษัท ไทยโอเรียนทัลลีสซิ่ง จำกัด บริษัท โอเชียนลีสซิ่ง จำกัด บริษัท บางกอกลีสซิ่ง จำกัด เป็นต้น ได้มีผู้ให้ความหมายของลีสซิ่งอยู่หลายประการ ซึ่งมีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันไปโดยยังไม่มียุติ จึงก่อให้เกิดความสับสนในความหมายของคำว่าลีสซิ่งที่ถูกต้องเป็นอย่างไร อะไรคือลีสซิ่ง สาเหตุดังกล่าวเป็นเพราะว่าประเทศไทยยังไม่มี การบัญญัติกฎหมายเฉพาะในเรื่องลีสซิ่งเอาไว้ จึงไม่มีการกำหนดนิยามหรือความหมายของลีสซิ่ง อยางไรก็ตามมีผู้ให้ความหมายของลีสซิ่งไว้หลายความหมาย ดังเช่น

ลีสซิ่ง หมายถึงการเช่าสัญญาระหว่างผู้ให้เช่า (Lessor) กับผู้เช่า (Lessee) เพื่อการเช่าทรัพย์สินที่เลือกมาจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายทรัพย์สินเหล่านั้น โดยผู้ให้เช่ายังคงมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ในขณะที่ผู้เช่ามีสิทธิที่จะใช้ทรัพย์สินนั้นด้วยการจ่ายค่าเช่าตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ 11

ลีสซิ่ง หมายถึงการบริการจัดหาเงินทุน (Financing) แบบหนึ่ง โดยเป็นเครื่องมือในการจัดหาทรัพย์สินประเภททุนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตและการประกอบธุรกิจต่าง ๆ แทน การซื้อการจัดหาทรัพย์สินที่เป็นทุนโดยการลีสซิ่งเป็นที่นิยมแพร่หลาย เนื่องจากการจัดหาอุปกรณ์ ในการผลิตและการประกอบการโดย วิธีดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ในรูปกำไรมากกว่าการเป็น เจ้าของทรัพย์สินโดยวิธีการซื้อทรัพย์สินนั้นมา กล่าวคือ ผู้เช่าหรือผู้ประกอบการได้ใช้ประโยชน์ ทรัพย์สินที่เช่าตามความต้องการโดยไม่ได้ลงทุนซื้อ ผู้ให้เช่าจะเป็นตัวกลางในการจัดหาทรัพย์สิน ดังกล่าว โดยผู้ให้เช่ายังคงมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ในขณะที่ผู้เช่าจ่ายค่าเช่าตามระยะเวลาที่

10 ผู้ช่วยเลขาธิการ กรก.คณะที่ 7, "เล่มเสรีจที่ 505/2531 เรื่องข้อศึกษาเรื่อง ลีสซิ่ง," พฤษภาคม 2531 เอกสารหมายเลข 6 หน้า 68. (พิมพ์สด).

11 เรื่องเดียวกัน

ตกลงกันเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอาจเป็นของผู้เช่าหรือไม่ก็ได้ 12

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบกิจการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่งได้ให้ความหมายไว้ว่าการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง หมายถึงการให้เช่าทรัพย์สินที่ผู้ให้เช่าจัดหาจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย หรือทรัพย์สินที่ยึดมาจากผู้เช่ารายอื่น เพื่อให้ผู้เช่าได้ใช้ประโยชน์ในกิจการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และพาณิชย์กรรมหรือกิจการการบริการอย่างอื่น เป็นทางด้าปกติโดยผู้เช่ามีหน้าที่ต้องบำรุงรักษาซ่อมแซมทรัพย์สินที่เช่าทั้งนี้ ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดฝ่ายเดียวไม่ได้ แต่ผู้เช่ามีสิทธิที่จะซื้อหรือเช่าทรัพย์สินนั้นต่อไปในราคาหรือค่าเช่าที่ตกลงกัน 13

อธิบดีกรมสรรพากรได้ออกประกาศเกี่ยวกับภาษีการเช่า (ฉบับที่ 53) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ระยะเวลาที่ให้เช่า และเกณฑ์การคำนวณราคาทุนของทรัพย์สินที่ให้เช่าแบบลิสซิ่งได้ให้ความหมายของลิสซิ่งไว้ว่า หมายถึงการให้เช่าทรัพย์สินที่ซื้อมาเพื่อการให้เช่าแก่กิจการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรม เป็นทางด้าปกติ โดยผู้เช่ามีหน้าที่ต้องบำรุงรักษา ซ่อมแซมทรัพย์สินที่เช่าต้องรับผิดชอบต่อผู้ให้เช่าในความสูญหายหรือบุบสลายใดๆ และผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดฝ่ายเดียวไม่ได้ แต่ผู้เช่าสามารถจะเช่าต่อหรือซื้อทรัพย์สินที่เช่าด้วยค่าเช่าหรือราคาที่ตกลงกัน โดยคำนึงถึงเงินที่จ่ายไปแล้วในรูปค่าเช่าได้ 14

จะเห็นได้ว่ามีผู้ให้เช่านิยามของคำว่าลิสซิ่งไว้หลายความหมายซึ่งแตกต่างกันและเหมือนกันบ้างความไม่เป็นเอกภาพของความหมายของคำว่า " ลิสซิ่ง " ดังกล่าว เกิดจากผู้ให้เช่านิยามของลิสซิ่งไม่ได้ให้ความหมายที่ครอบคลุมความหมายที่แท้จริงของลิสซิ่งทั้งหมด

12 ศิลปพร ศรีจันเพชร, "วิเคราะห์ธุรกิจลิสซิ่ง ขั้นตอนปฏิบัติและวิธีการทางบัญชี," Chulalongkorn Review ปีที่ 5 ฉบับที่ 18 (มกราคม-มีนาคม 2536): 108.

13 สาธิต รั้งศิริ, "สุดยอดเดรัจฉานลิสซิ่ง," สรรพากรสาส์น 3 ปีที่ 40 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม 2536): 40.

14 เรื่องเดียวกัน

แต่ความหมายของลิสซิงที่แท้จริงได้มีการบัญญัติไว้ใน Unidroit Convention On International Financial Leasing. ผู้ให้ความหมายของลิสซิงเป็นนักกฎหมายจากประเทศต่างๆ เช่น เบลเยียม ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เป็นต้น ได้ร่วมกันให้ความหมายของลิสซิงไว้ว่า

ลิสซิงหมายถึงการก่อนิติสัมพันธ์ลิสซิงทางการเงินคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกว่า "ผู้ให้เช่า" (The Lessor)* ตกลงเช่าทำสัญญาจัดส่งอุปกรณ์ (The Supply Agreement) กับบุคคลที่สามเรียกว่า "ผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้า" (The Supplier)** อันเป็นผลให้ผู้เช่าได้มาซึ่งโรงงานสินค้า ต้นทุน และเครื่องจักร อุปกรณ์ประเภทอื่น ซึ่งต่อไปนี้จะรวมกันเรียกว่า "อุปกรณ์สินค้า" (The Equipment) ที่มีคุณลักษณะตามที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า "ผู้เช่า"*** (The Lessee) เป็นผู้กำหนดและตกลงเช่าทำสัญญาลิสซิง (The Leasing Agreement) กับผู้ให้เช่า (The Lessor) ว่าสิทธิผู้เช่าในการใช้สอยอุปกรณ์สินค้าเป็นค่าตอบแทนสำหรับค่าเช่าที่ผู้เช่าจะต้องชำระให้ ซึ่งการก่อนิติสัมพันธ์ลิสซิงทางการเงินดังกล่าวข้างต้นหมายถึงการก่อนิติสัมพันธ์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะดังนี้ ผู้เช่าจะเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะ (Specifications) ของอุปกรณ์สินค้าและกำหนดเลือกผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้า โดยมีได้อาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญและดุลพินิจของผู้ให้เช่าแต่อย่างใด ผู้ให้เช่าได้มาซึ่งอุปกรณ์สินค้าเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับสัญญาลิสซิง โดยที่ผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้าได้รู้ถึงสัญญาเช่น

* คำว่า "Lessor" ที่จะกล่าวต่อไปในที่นี้ขอใช้คำว่า "ผู้ให้เช่า" ซึ่งไม่ขัดความหมายของคำว่า "ผู้ให้เช่า" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ แต่ความหมายถึง "ผู้ให้เช่า" ในเรื่องลิสซิง

** คำว่า "The Supplier" ที่จะกล่าวต่อไปในที่นี้ให้หมายความว่าเป็น "ผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้า หรือผู้ผลิต" ในความหมายของลิสซิง

*** คำว่า "The lessee" ที่จะกล่าวต่อไปในที่นี้ขอใช้คำว่า "ผู้เช่า" ซึ่งไม่ขัดความหมายของคำว่า "ผู้เช่า" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ แต่ความหมายถึง "ผู้เช่า" ในเรื่องลิสซิง

ว่านั้น ไม่ว่าผู้ให้เช่าและผู้เช่าจะได้เข้าทำสัญญาลิสซิ่งกันแล้วหรือไม่ การคิดคำนวณค่าเช่าซึ่งต้องชำระตามสัญญาลิสซิ่งนั้นต้องกระทำ โดยถือเสมือนว่าเป็นการชำระราคาค่าอุปกรณ์สินค้า (Amortisation) ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ในกรณีหลังนี้ค่าเช่าจะต้องมากพอสมควร นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึง ไม่ว่าผู้เช่าจะมีสิทธิเลือกซื้ออุปกรณ์สินค้า หรือต่อระยะเวลาเช่าออกไปหรือไม่ และไม่ว่าราคาหรือค่าเช่าดังกล่าวจะมีมูลค่าเล็กน้อยเพียงใด โดยการก่อนิติสัมพันธ์ลิสซิ่งทางการเงินใช้สำหรับอุปกรณ์สินค้าทุกประเภท เว้นแต่การก่อนิติสัมพันธ์นั้นได้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยเป็นส่วนตัวของผู้เช่า หรือในครอบครัวผู้เช่า (หมายถึง ไม่ใช้ทางการค้า)¹⁵

(3) ลักษณะของลิสซิ่ง

จากความหมายของคำว่า "ลิสซิ่ง" จะเห็นได้ว่าลิสซิ่งจะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญา 3 ฝ่าย ฝ่ายแรกเรียกว่า "ผู้ให้เช่า" ฝ่ายที่สองเรียกว่า "ผู้เช่า" ฝ่ายที่สามเรียกว่า "ผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้าหรือผู้ผลิต" โดยบุคคลทั้งสามฝ่ายต้องก่อนิติสัมพันธ์กันขึ้นจึงจะเกิดเป็นสัญญาลิสซิ่งดังกล่าวคืออานการเข้าทำสัญญาลิสซิ่งจะต้องประกอบไปด้วยสัญญาสองสัญญาคือสัญญาจัดส่งอุปกรณ์สินค้าซึ่งเป็นสัญญาระหว่างผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้าหรือผู้ผลิตกับผู้ให้เช่า และอีกสัญญาหนึ่งคือสัญญาลิสซิ่งซึ่งเป็นสัญญาระหว่างผู้ให้เช่ากับผู้เช่าในสัญญาจัดส่งอุปกรณ์ผู้ให้เช่าตกลงเข้าทำสัญญาซื้ออุปกรณ์สินค้าจากผู้ผลิตและผู้ผลิตจะจัดส่งไปอุปกรณ์สินค้าไปยังผู้เช่า ทั้งนี้ผู้เช่าจะเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะของอุปกรณ์สินดารวมถึงกำหนดตัวผู้ผลิตและตัวผู้จัดส่งอุปกรณ์ โดยมีได้อาศัยความรู้เชี่ยวชาญจากผู้ให้เช่า สัญญานส่วนนี้ผู้เช่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำสัญญาดังกล่าว ส่วนสัญญาลิสซิ่งที่ผู้ให้เช่าและผู้เช่าจะตกลงทำสัญญากันนี้สิทธิผู้เช่าในการชำระทรัพย์สินที่เช่า และผู้เช่าตกลงจ่ายค่าเช่าเป็นค่าตอบแทน

ธุรกิจที่ให้บริการแบบลิสซิ่งจะไม่ต้องประสบกับความเสี่ยงภัยต่อเครื่องจักร และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี เพราะความเสี่ยงได้รับการควบคุมโดยระบุไว้ใน

¹⁵ เกริก วชิรกุล, "อนุสัญญาว่าด้วยลิสซิ่งทางการเงินระหว่างประเทศ" บทบัญญัติ เล่มที่ 44 ตอนที่ 3 (กันยายน 2531): 120-143.

สัญญาเมื่อธุรกิจนั้นเข้าป็นระยะเวลาหนึ่ง ก็สามารถเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่ที่มีประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีสูงขึ้นหรือทันสมัยกว่าได้ ดังนั้นวิธีการนี้จึงสามารถลดอัตราการเสี่ยงในความล้มสมัยของเทคโนโลยีของธุรกิจนั้นๆได้ นอกจากนี้การเข้ายังมีผลดีต่อกำไรของธุรกิจผู้เช่าเพราะค่าเช่าเป็นค่าเช่าจ่ายที่ผู้เช่าสามารถนำไปหักภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ และมีผลต่อการเงินคือไม่ทำให้หนี้สินของผู้เช่าสูงขึ้นแต่ประการใด

ในระหว่างระยะเวลาตามสัญญาผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาไม่ได้¹⁶ กรณีดังกล่าวมีข้อลักษณะเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย แต่แท้จริงในการทำสัญญาผู้เช่าเป็นผู้บื้อซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์มาให้เช่าตามความต้องการของผู้เช่าเท่านั้น ผู้ให้เช่าจึงต้องทามาตรการต่างๆ ที่จะป้องกันตนจากความเสียหายดังนั้นจึงมักตกลงให้ผู้เช่าต้องเช่าเครื่องจักรอุปกรณ์เต็มอายุตามที่ตกลงกันแต่ในทางปฏิบัติบริษัทผู้ให้เช่าหรือผู้ให้เช่าบางรายอาจยินยอมให้ผู้เช่าบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดการเช่าก็ได้ โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมการบอกเลิกสัญญา ซึ่งจะคุ้มครองความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ให้เช่าเพราะการเช่าต้องยุติลงก่อนกำหนด¹⁷

ผู้ให้เช่ามีความคล่องตัวในการให้บริการสูงเพราะ หากธุรกิจไปขอกู้จากธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนจะต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้ยืม และเสียเวลาในการพิจารณารายละเอียดของโครงการมาก แต่สำหรับธุรกิจผู้ให้เช่าจะพิจารณาเพียงความสามารถในการชำระทรัพย์สิน หรือเครื่องจักรอุปกรณ์นั้นมาประกอบธุรกิจว่าจะนำมาทำที่เกิดรายได้ และเพียงพอที่จะจ่ายค่าเช่าได้หรือไม่ และค่าเช่าสำหรับบริการผู้ให้เช่าจะถูกกำหนดตายตัวไม่เปลี่ยนแปลงตามภาวะดอกเบี้ยจึงไม่มีความเสี่ยงทางธุรกิจต่ออัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรัดกุมแน่นอนอีกด้วย

¹⁶ ปราณี สีสาวสิทธิ์ และกาลเกตุ ก้องเกียรติงาม, "ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง," รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ธนาคารแห่งประเทศไทย ปีที่ 25 (มกราคม 2528): 31.

¹⁷ การเงินการธนาคารและการคลัง "ลีสซิ่งทางเลือกใหม่ของนักลงทุน," สรุปข่าวธุรกิจ, ปีที่ 22 เล่มที่ 13 (1-15 กันยายน 2534): 13.

ในสัญญา ผู้เช่าจะต้องอยู่ในรูปนิติบุคคลเท่านั้นโดยผู้เช่าจะแจ้งรายละเอียดของเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ต้องการไว้บริษัทที่เช่าธุรกิจประเภทลิสซิ่งทราบแล้วบริษัทจึงจะไปหาซื้อเครื่องจักรมาให้ผู้เช่าโดยจะมีข้อกำหนดค่าเช่าระยะเงินมัดจำหรือไม่มีก็ตาม ทั้งนี้แล้วแต่ตกลงสำหรับการซ่อมบำรุงและการประกันภัยจะเป็นภาระของผู้เช่า วันแต่จะตกลงเป็นอย่างอื่น ในสัญญาลิสซิ่งผู้เช่ามีวัตถุประสงค์ที่จะใช้สิทธิผู้เช่าซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ที่เช่าไว้ ในราคาที่ตกลงกันล่วงหน้าเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า¹⁸ โดยการให้กรรมสิทธิ์ในเครื่องจักรอุปกรณ์ที่เช่าต้องได้จากการตกลงกันภายหลังสัญญาลิสซิ่งหมดอายุแล้ว เพราะมีเจตนาในสัญญานี้จะไม่ใช่สัญญาลิสซิ่งแต่เป็นสัญญาเช่าซื้อ

ลักษณะของลิสซิ่งประการสุดท้ายในธุรกิจลิสซิ่งมักจะมีการตกลงให้ผู้เช่าแบบลิสซิ่งเป็นอันเลิกกันถ้าผู้เช่าล้มละลาย¹⁹ ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของผู้ให้เช่าอย่างเต็มที่ มาที่ทรัพย์สินของตนต้องอยู่ในพันธะของการจัดการทรัพย์สินของผู้ล้มละลาย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

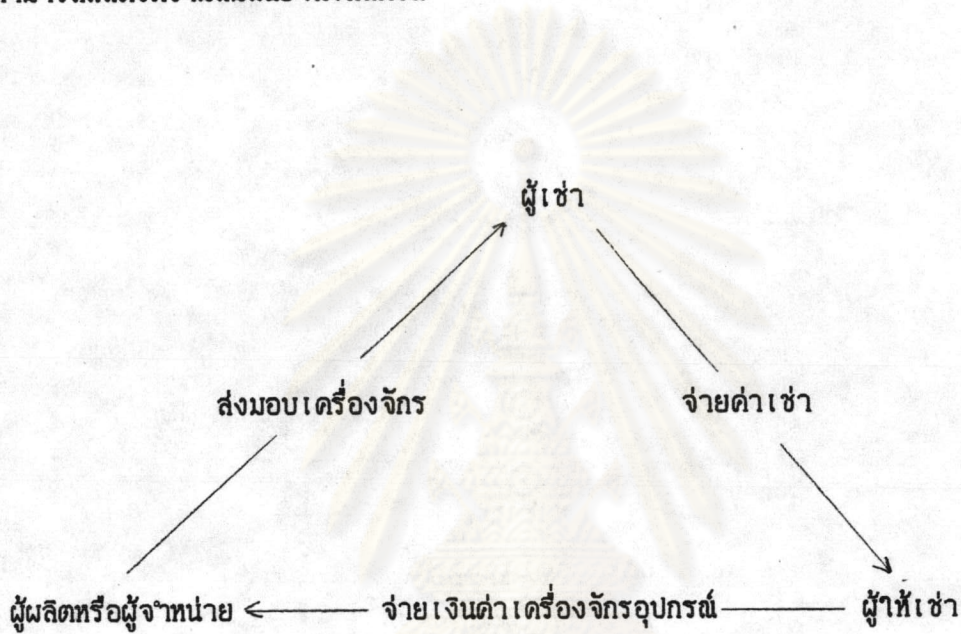
¹⁸ ดร.ปริญ ลักษิตานนท์, ผ.ศ.ธนิดา จิตรน้อมทรัพย์, วารสารสุทธิประทีป, ปีที่ 6 ฉบับที่ 16 (มิถุนายน-กันยายน 2534): 104.

¹⁹ Tom Clark, Leasing,

ความสัมพันธ์ของผู้สัญญาสิสซึ่ง

โดยปกติการค้าเป็นธุรกิจสิสซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่ายด้วยกันคือ ผู้เช่า (Lessee) ผู้ให้เช่า (Lessor) และผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรอุปกรณ์นั้น (Supplier) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ให้เห็นดังนี้

ในการค้าเป็นธุรกิจสิสซึ่งผู้ให้เช่าหรือบริษัทสิสซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ให้ตามความต้องการของผู้เช่าจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรอุปกรณ์ โดยผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายส่งมอบเครื่องจักรอุปกรณ์ให้แก่ผู้เช่าโดยตรง และผู้เช่าจะต้องจ่ายค่าเช่าให้แก่ผู้เช่าตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

สิสซึ่งเป็นวิธีการจัดหาเงินทุนซึ่งผู้เช่าได้ใช้ทรัพย์สินตลอดอายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้นโดยค่าเช่ามีการกำหนดไว้แน่นอน และผู้เช่าต้องรับผิดชอบในการบำรุงรักษาภาษีอากรและการประกันกันภัย ค่าเช่าที่กำหนดให้ต้องชำระตามกำหนดเวลาของสัญญาต้องมีจำนวนที่เพียงพอให้ผู้เช่าได้รับมูลค่าของทรัพย์สินนั้นรวมกับผลตอบแทนการลงทุนของตนสำหรับผู้ประกอบการสิสซึ่งนั้นอาจเป็นสถาบันการเงิน บริษัทผู้ผลิตสินค้าหรือเป็นบริษัทธุรกิจสิสซึ่งโดยเฉพาะก็ได้ หรือจะเป็นกิจการร่วม

ด้าระหว่างธุรกิจเหล่านี้ก็ได้²⁰

ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งไม่ต้องมีการจัดหาอุปกรณ์สินค้ามาเก็บไว้ล่วงหน้าเพราะผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งจะเป็นผู้จัดหาเงินทุนให้แก่ผู้เช่าที่ต้องการอุปกรณ์สินค้า จึงไม่จำเป็นต้องซื้ออุปกรณ์สินค้ามาเก็บไว้ก่อนจนกว่าจะมีผู้เช่าที่ติดต่อให้จัดหาเงินทุนผู้ให้เช่าจึงจะไปซื้ออุปกรณ์สินค้ามาเพื่อเช่าให้ผู้เช่าใช้

โดยทั่วไปผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งไม่ประสงค์จะได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ผู้เช่าใช้สอยแต่เพียงจะได้ค่าตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน ทางปฏิบัติจึงมักตกลงให้กรรมสิทธิ์ตกแก่ผู้เช่าโดยให้โอกาสเลือกซื้อเมื่อครบกำหนดสัญญา ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้ให้เช่าคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายเท่านั้น ส่วนเจ้าของตามความเป็นจริง านการดูแลรักษา การได้ประโยชน์และการเสียประโยชน์จะอยู่ที่ผู้เช่า โดยหลักการจึงอาจสรุปได้ว่า ธุรกิจจะมีการโอนกรรมสิทธิ์ในท้ายสุดหรือไม่ ไม่สามารถจะสำคัญ²¹

ประเภทของอุปกรณ์สินค้าตามสัญญาธุรกิจซึ่งมักจะเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง สำหรับใช้ในงานอุตสาหกรรมและบริการต่าง ๆ ซึ่งได้แก่เครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต เครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งหรือก่อสร้าง เครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องกำจัดน้ำเสียและเพอร์เนเจอร์ านสัญญาธุรกิจบางประเภทอาจใช้สำหรับอุปกรณ์สินค้าทุกประเภทตามที่ผู้เช่าต้องการ แต่อย่างไรก็ตามไม่รวมถึงอุปกรณ์สินค้าที่เช่าสอยเป็นการส่วนตัวของผู้เช่าหรือในครอบครัวผู้เช่า²²

ลักษณะธุรกิจซึ่งประการสุดท้ายคือ ผู้ให้เช่าจะอยู่ในรูปของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจประเภทนี้เป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ผู้ให้เช่าและผู้เช่าจะต้องมีฐานะ เป็นนิติบุคคลเท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁰ S.Glass. "The principles," Leasing Finance 22 (Euromoney Publication, 1985)

²¹ S.Griffits and A.Jone. Lease Evaluation and transaction 2 (Euromoney Publication,1992)

²² เกริก วณิชกุล, บทบัญญัติ : หน้า 120-143.

(4) ประเภทของลิสซิ่ง

ธุรกิจลิสซิ่งมีการจำแนกออกเป็นหลายประเภทในทางวิชาการโดยนำไปแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ และอีกหลายประเภทกล่าวคือ

(1) Finance Lease เป็นสัญญาที่ผู้ให้เช่าทำการสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้เช่า เพื่อให้สามารถมีทรัพย์สินมาเช่าที่เกิดประโยชน์ตามความต้องการ ซึ่งผู้เช่าจะเป็นผู้เลือกประเภท ขนาด ผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ผลิตเอง แล้วแจ้งความประสงค์มายังบริษัทผู้ให้เช่า เมื่อตกลงเงื่อนไขต่าง ๆ ในการซื้อขายกันแล้ว ผู้เช่าจึงจะเช่าทรัพย์สินนั้นจากผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ผลิตแล้วนำมาให้ผู้เช่าทำการเช่า และชำระค่าเช่าคืนให้แก่ผู้ให้เช่าตลอดอายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น²³ โดยการนำสัญญาเช่าที่กำหนดระยะเวลาไว้ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาปานกลางและระยะยาว โดยบริษัทลิสซิ่งจะได้รับรายได้คุ้มเงินลงทุนในทรัพย์สินจากผู้เช่าเพียงรายเดียว ลิสซิ่งประเภทนี้ บริษัทลิสซิ่งไม่จำกัดบริการการบำรุงรักษาการซ่อมแซม การประกันภัย รวมทั้งการบริการอย่างอื่นเกี่ยวกับการเช่าทรัพย์สินให้แก่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าจะคำนวณค่าเช่าจากราคาทรัพย์สินที่ให้เช่ารวมกับดอกเบี้ย และกำไรที่ควรจะได้รับเป็นผลตอบแทน โดยที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดไม่ได้²⁴

(2) Operating Lease²⁵ เป็นการทำสัญญาเช่นเดียวกับ Financial Lease แต่เป็นลิสซิ่งที่มีระยะเวลาในสัญญานั้นตั้งแต่ 1 เดือน จนถึง 12 - 24 เดือน ทรัพย์สินที่ให้เช่า ส่วนใหญ่เป็นทรัพย์สินที่ล้าสมัยเร็ว บริษัทลิสซิ่งจึงมักคิดค่าเสี่ยงภัยไว้วันค่าเช่าที่เรียกเก็บด้วย และจะต้องให้เช่าแก่ผู้เช่าหลายคนจึงจะคุ้มเงินลงทุนแต่ในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดไว้สามารถบอกเลิกสัญญาได้ โดยที่ผู้ให้เช่าจะต้องรับผิดชอบการชำรุดเสียหายของทรัพย์สินที่เช่าการให้เช่าประเภทนี้จึงมีลักษณะ เช่นเดียวกับสัญญาเช่าโดยทั่วไป

²³ ศิลปพร ศรีจันเพชร, Chulalongkorn Review : หน้า 112

²⁴ บราห์ สึลาชิวสิทธิ์ และ กาลเกตุ ก้องเกียรติงาม, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, หน้า 31.

²⁵ เรื่องเดียวกัน

การแบ่งประเภทของลีสซิ่งมีจุดประสงค์เพื่อแบ่งแยกออกซึ่งสัญญาเช่า ที่มีลักษณะ
 โอนผลประโยชน์และความเสี่ยงทั้งหมดด้านการเป็นเจ้าของทรัพย์สินไปยังผู้เช่าอย่างเห็นได้ชัดเพื่อ
 จะถือเป็นการค้าซึ่งทรัพย์สินและเกิดหนี้สินผูกพันกับผู้เช่า และถือเป็นการขายหรือการทำให้สิน-
 เชื้ออันแก่ผู้เช่า หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะการโอนผลประโยชน์และความเสี่ยงทั้งหมด
 านการเป็นเจ้าของทรัพย์สินพิจารณา ณ วันที่เริ่มสัญญา ถ้าหากเช่าขายประเด็นใดประเด็นหนึ่งก็
 จะถือว่าเป็น Financial Lease ซึ่งมีหลักเกณฑ์อยู่ 4 ประการดังนี้²⁶

1. สัญญาเช่าระยะยาวโอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินไปยังผู้เช่า
2. สัญญาเช่าระยะยาวที่มีสิทธิการซื้อทรัพย์สินในราคาถูก
3. อายุการเช่ามากกว่าหรือเท่ากับ 75% ของอายุการใช้งานทางเศรษฐกิจ
 ของทรัพย์สิน
4. มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่าขั้นต่ำ คำนวณ ณ วันเริ่มทำสัญญา โดยไม่รวมค่าใช้
 จ่ายในการจัดการทรัพย์สินต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 90% ของมูลค่าอันเที่ยงธรรมของทรัพย์สินที่เช่า
 การแบ่งประเภทของลีสซิ่งนอกจากลีสซิ่งทั้ง 2 ประเภทที่ได้กล่าวแล้วยังมี
 ลีสซิ่งอีกหลายประเภทนั้นคือ²⁷

(3) The Capital Lease

มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. การเช่าจะต้องมีโครงสร้างที่จะต้องโอนกรรมสิทธิ์ในเครื่องอุปกรณ์จากผู้เช่า
 เช่าไปยังผู้เช่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาเช่า
2. ผู้เช่ามีทางเลือกที่จะซื้อเครื่องอุปกรณ์ในราคาถูก
3. ระยะเวลาเช่าที่ไม่สามารถบอกเลิกได้คือระยะเวลาที่มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ
 75 หรือมากกว่าอายุการใช้งานในเครื่องอุปกรณ์ หรือประมาณว่าเพิ่งเริ่มทำการเช่านั่นเอง

²⁶ ศิลปพร ศรีจันเพชร, Chulalongkorn Review : หน้า 112

²⁷ Tom Clark, p.18-22.

4. ราคาต่ำสุดของสัญญาเช่าจะต้องเท่ากับราคาที่เหมาะสมกับราคาในท้องตลาด หรือมากกว่าร้อยละ 90 ของราคาตลาด

(4) The full pay-out lease

ตามที่ปรากฏข้อความโดยนัยหมายความว่า สัญญาเช่า (Lease) ที่ผู้ให้เช่ามีวัตถุประสงค์เพียงแต่ที่จะได้รับคืนต้นทุนตามที่ปรากฏในสัญญาเช่านั้นแต่ยังต้องการผลกำไรที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายค่าเช่าของผู้เช่าอีก ในการนี้ผู้ให้เช่าได้มีการคำนวณค่าเช่าล่วงหน้าจากต้นทุนและผลกำไรที่คาดว่าจะได้รับแล้ว

(5) Sale and Leaseback

คือการขายและการเช่ากลับ ธุรกิจที่ขาดแคลนเงินทุนแต่ได้ซื้อทรัพย์สินมาครอบครองไว้แล้ว แต่ประสบปัญหาการขาดแคลนเงินทุนจึงแก้ปัญหาโดยการขายทรัพย์สินของตนที่ซื้อมาจากแหล่งเงินต่าง ๆ เช่นบริษัทเงินทุน บริษัทประกันภัย ฯลฯ แล้วขอเช่ากลับจากบริษัทนั้นอีกที การทำเช่นนี้จะได้เงินสดจากการขายทรัพย์สินมาหมุนเวียนใช้ในการดำเนินงานในขณะเดียวกันก็จะเสียสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นไป แต่ธุรกิจนั้นก็ยังคงได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นโดยการจ่ายค่าเช่าเป็นงวด ๆ กิจการที่รับซื้อทรัพย์สินจะคิดค่าเช่าจากต้นทุนของทรัพย์สินที่ซื้อบวกผลตอบแทนที่จะได้จากการลงทุน ซึ่งก็คือผลกำไรจากการซื้อมาเพื่อใช้เท่านั้นเอง

(6) Lease receivable discounting

หมายถึงสัญญาเช่า (Lease) ปกติจะให้ผู้ให้เช่าที่จะขายเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ให้เช่าหรือโอนสิทธิเรียกร้องหรือผลกำไรจากการให้เช่าภายใต้ข้อตกลง โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เช่าจะได้รับสิทธิในการใช้เครื่องอุปกรณ์โดยไม่ได้รับการรบกวนสิทธิ ผู้เช่ามีสิทธิครอบครองเครื่องอุปกรณ์ภายในระยะเวลาที่ทำสัญญาเช่า (Lease) การใช้และการครอบครองของผู้เช่าเสมือนเป็นเจ้าของผู้ให้เช่ามีสิทธิที่จะขายเครื่องอุปกรณ์หรือสิทธิในการได้รับค่าเช่าในอนาคตและสิทธิอื่น ๆ ที่เหลือ จำนวนเงินที่ผู้เช่าจะซื้อเครื่องอุปกรณ์นั้น (Lease receivable) จะกำหนดจากผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการลงทุน ในขณะเดียวกันจำนวนเงินค่าเช่าจะลดลงตามมูลค่าของทรัพย์สิน ในปัจจุบันผู้ให้เช่าสามารถที่จะขายสิทธิที่ผู้ให้เช่าจะได้รับเป็นค่าเช่าจากผู้เช่า นอกจากนี้ยังรวมถึงเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ผู้เช่าครอบครองอยู่ ในบางกรณีผู้เช่าจะซื้อทั้งสิทธิในการที่จะได้รับค่าเช่าจากผู้เช่าและซื้อเครื่องอุปกรณ์เพื่อเป็นหลักประกันอีกด้วย โดยผู้ให้เช่าอาจจะต้อง

แจ้งให้ผู้เช่าทราบถึงการนั้น ซึ่งจะมีผลผูกพันทางกฎหมายในเรื่องเขตอำนาจศาล การที่ผู้ให้เช่าขายหรือโอนสิทธิและทรัพย์สินนั้นไปแล้ว ผู้ซื้ออาจจะได้รับสิทธิในการไล่เบี่ยหรืออ้อมก็ได้จากผู้ให้เช่า ถ้าเป็นกรณีที่ทำให้สิทธิในการไล่เบี่ยได้ผู้ให้เช่าจะต้องรับรองว่าผู้เช่าจะจ่ายเงินค่าเช่าตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามข้อตกลงในสัญญาเช่าซึ่ง ถ้าผู้เช่าไม่จ่ายผู้ซื้อสามารถมีสิทธิไล่เบี่ยจากผู้ให้เช่าได้.

(7) The direct or single investor lease

เป็นการเช่าที่ผู้ให้เช่าทรัพย์สินจากผู้ให้เช่าโดยทรัพย์สินนั้นไม่เคยเป็นของผู้เช่ามาก่อนต่างกับกรณีของ Sale and leaseback ทรัพย์สินนั้นผู้ให้เช่าอาจจะเป็นผู้ผลิตเองหรือซื้อมาจากผู้ผลิตอีกต่อหนึ่งก็ได้ ในการเช่าแบบนี้ผู้ให้เช่ามักจะเป็นเจ้าของโรงงานผู้ผลิตทรัพย์สินนั้นเอง หรือสถาบันการเงิน ธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทที่ประกอบธุรกิจการเช่าก็ได้

(8) The Leverage lease

เป็นการที่ผู้ให้เช่าทำการกู้ยืมเงินบางส่วนสำหรับซื้อเครื่องอุปกรณ์ที่จะให้เช่า การเช่า ผู้ให้เช่าจะลงทุนซื้อทรัพย์สินเองร้อยละ 20-40 และส่วนที่เหลือผู้ให้เช่าจะกู้ระยะยาวจากผู้กู้โดยเอาทรัพย์สินนั้นไปจำนองเป็นประกัน แล้วเอาทรัพย์สินนั้นมาให้เช่าแก่ผู้เช่า ดังนั้นการเช่าประเภทนี้มีผู้เกี่ยวข้องสามฝ่ายคือ ผู้เช่า ผู้ให้เช่า (Lessor or equity participant) และเจ้าหนี้ (Lender) ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม ในรายละเอียดของผู้ให้เช่าผู้ให้เช่าจะได้รับส่วนประหยัดภาษีจากค่าเสื่อมราคา ในขณะที่เดียวกันก็รับภาระความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) ในกรณีผู้เช่าไม่ยอมจ่ายค่าเช่าเพราะอาจไม่มีเงินเพียงพอสำหรับจ่ายชำระหนี้ที่กู้ยืมมา

(9) Domestic and international leasing

9.1 Domestic leasing คือการเช่าเครื่องอุปกรณ์โดยผู้เช่ามีสถานประกอบการในประเทศหนึ่งและผู้เช่ามีสถานประกอบการในประเทศเดียวกัน เช่นนี้คือลีสซิ่งในประเทศ (Domestic leasing) ซึ่งก็สามารถติดต่อกับต่างประเทศได้ ตัวอย่างเช่นกรณีที่ผู้ผลิตมีสถานประกอบการอยู่อีกประเทศหนึ่ง หรือผู้ให้เช่ามีบริษัทลูกที่ตั้งขึ้นมาเป็นบริษัทอยู่ต่างประเทศ ทำธุรกิจลีสซิ่งกันก็ยังคงถือว่าเป็น lease domestic.

9.2 Cross-border lease

เป็นการเช่าเครื่องอุปกรณ์โดยที่ผู้ให้เช่ามีสถานประกอบการในประเทศ และผู้เช่าอยู่อีกประเทศหนึ่ง เช่นนี้เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นการเช่าระหว่างประเทศ (Cross-border leasing) มีสิ่งที่อำให้เกิดความยุ่งยากหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ผลิตเครื่องอุปกรณ์เป็นประเทศที่สาม มีแหล่งเงินทุนในประเทศที่ผู้อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการ lease ข้ามชาติก็คือสิ่งเหล่านี้

- การชักกฎหมาย
- ความเสี่ยงเรื่องเงินตรา
- อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับภาษีนำเข้า และภาษีออก
- ความยุ่งยากในการบังคับใช้
- ความแตกต่างในระบบบัญชี

แม้จะมีสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคก็ตาม มีการลีสซิ่งข้ามชาติมากมายที่ประสบความสำเร็จ เริ่มจากการเจรจาตกลงเรื่องลักษณะของกฎหมาย และภาษีที่จะใช้ในการลีสซิ่งระหว่างประเทศ

(5) ขั้นตอนการทำลีสซิ่ง 28

วิธีการโดยทั่วไปของการให้เช่าแบบลีสซิ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้เช่าจะติดต่อบริษัทลีสซิ่งเพื่อสอบถามรายละเอียดต่าง ๆ ในการขอเช่าเครื่องจักรอุปกรณ์ โดยแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้แก่บริษัทลีสซิ่ง ได้แก่

- ประเภทและขนาดของเครื่องจักรอุปกรณ์
- ระยะเวลาการเช่า ซึ่งอาจกำหนดจากอายุการใช้งานของเครื่องจักรอุปกรณ์
- สถานที่ติดตั้ง
- ผู้ผลิตหรือผู้แทนจำหน่าย

- รายละเอียดโครงการ
- ฐานะทางการเงินของผู้เช่า

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อบริษัทลีสซิ่งหรือผู้ให้เช่าได้รับรายละเอียดต่างๆจากผู้เช่าแล้ว ก็จะพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ความเหมาะสมในลักษณะต่างๆของเครื่องจักรอุปกรณ์
- ผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ผลิต
- ความเป็นไปได้ของโครงการ
- ฐานะการเงินของผู้เช่าโดยมีการวิเคราะห์เหมือนการให้สินเชื่อ เช่นมีการวิเคราะห์งบการเงินดูอัตราส่วนทางการเงินและเงินทุนหมุนเวียน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อบริษัทผู้ให้เช่าพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมและเห็นสมควรว่าให้การสนับสนุนบริษัทก็จะติดต่อกับผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ผลิตเพื่อขอทราบรายละเอียดต่างๆ เพื่อกำหนดเป็นเงื่อนไขต่างๆในการเช่ากับผู้เช่า เช่นจำนวนเงินที่ต้องชำระงวดการชำระเงินและอายุการเช่า เป็นต้น

ถ้าผู้เช่าเห็นด้วยและยินยอมตกลงตามเงื่อนไขต่างๆตามที่กำหนดแล้ว จึงจัดทำสัญญาเช่า (LEASE CONTRACT) ขึ้นมา

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อสัญญาเช่าได้จัดทำขึ้นแล้ว บริษัทผู้ให้เช่าจะติดต่อกับผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ผลิต เพื่อสั่งซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ตามที่ต้องการ การจัดส่งเครื่องจักรอุปกรณ์อาจส่งไปยังผู้เช่าโดยตรงในการทาลีสซิ่งจำเป็นต้องมีการประกันภัยเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

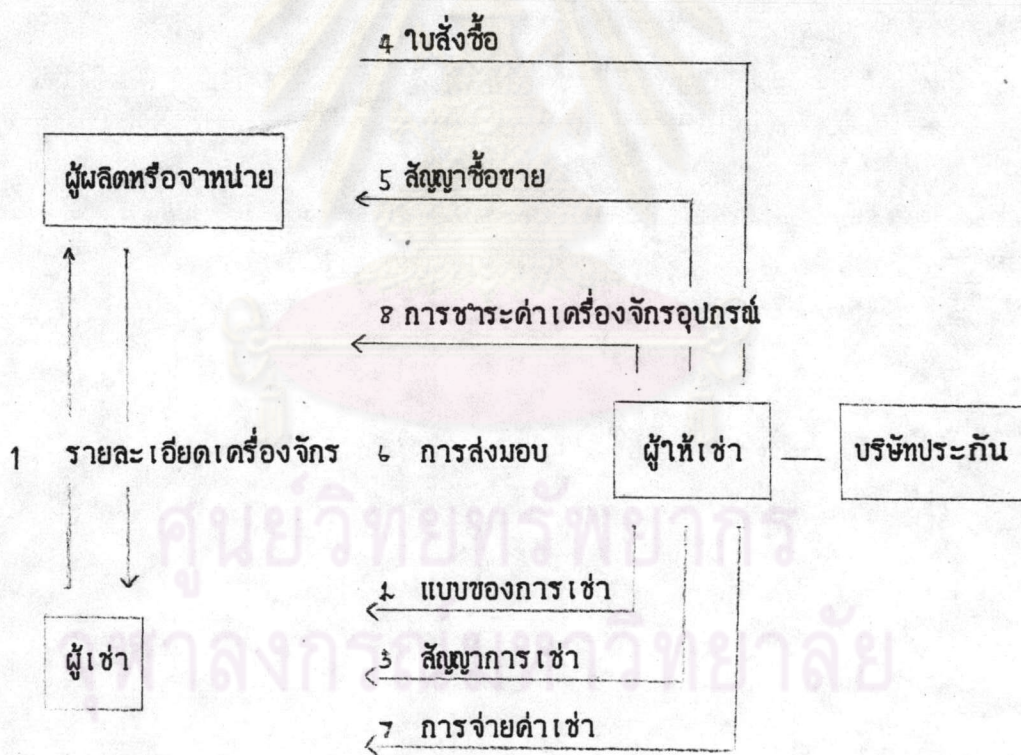
ขั้นตอนที่ 5 เมื่อผู้เช่าได้รับเครื่องจักรอุปกรณ์ตามที่ต้องการแล้วก็จะเริ่มชำระค่าเช่าตามที่ระบุไว้ในสัญญาเช่าในระหว่างการใช้ประโยชน์เครื่องจักรอุปกรณ์นี้ ผู้เช่ามีหน้าที่ต้องดูแลรักษาซ่อมแซม หรือชดเชยค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่เครื่องจักรอุปกรณ์

ขั้นตอนที่ 6 เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาเช่าตามสัญญาที่กำหนดไว้แล้วผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะเช่าต่อหรือซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์นั้น หรือส่งคืนเครื่องจักรอุปกรณ์ให้แก่บริษัทผู้ให้เช่าโดยปกติในกรณีที่ผู้เช่าขอเช่าต่อ ค่าเช่าจะถูกกว่าการเช่าครั้งแรกมาก และในกรณีที่ผู้เช่าขอซื้อเป็นกรรมสิทธิ์ บริษัทผู้ให้เช่าจะขายในราคาต่ำมากเนื่องจากบริษัทได้คำนวณต้นทุนค่าเครื่องจักรอุปกรณ์รวมไว้ในค่าเช่าครั้งแรกแล้ว

โดยปกติแล้วประเภทของทรัพย์สินที่ให้เช่าในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ มักจะเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมและบริการต่างๆซึ่งได้แก่เครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต เครื่องใช้สำนักงาน ยานพาหนะ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งหรือก่อสร้าง เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องกำจัดน้ำเสียและเพอร์นิเจอร์แต่สำหรับการให้เช่าแบบลิสซิ่งบางแห่งในต่างประเทศอาจจะให้เช่าทรัพย์สินได้ทุกประเภทตามที่คุณต้องการและผู้ให้เช่าพอใจ 29

ขั้นตอนและขบวนการต่างๆในการทาลิสซิ่ง

ในทางปฏิบัติขบวนการต่างๆในการทาลิสซิ่ง สรุปได้ดังนี้

29 บราณี สีลาชีวสิทธิ และ กาลเกตุ ก้องเกียรติงาม, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน,

(6) ความแตกต่างของลีสซิ่งกับการเช่าประเภทอื่น

ลีสซิ่ง เป็นสัญญาต่างตอบแทนอยู่ในลักษณะของสัญญาเช่า แต่ลีสซิ่งไม่เหมือนสัญญาเช่าที่เดียว กล่าวคือ มีลักษณะคล้ายกับสัญญาเช่า (Rent) และสัญญาเช่าซื้อ (Hire-Purchase) รวมกัน ลีสซิ่งยังไม่มีคำจำกัดความใดเป็นที่ยอมรับกันโดยชัดแจ้ง ผลสรุปได้ว่า ลีสซิ่ง คือข้อตกลงระหว่างผู้ให้เช่าและผู้เช่าเพื่อการเช่าทรัพย์สินโดยผู้เช่าจะเป็นผู้เลือกทรัพย์สินและผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเอง ผู้ให้เช่าเป็นผู้ชำระราคาและเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ในขณะที่ผู้เช่ามีสิทธิที่จะครอบครองและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินด้วยการชำระค่าเช่าเป็นรายงวดตามระยะเวลาที่ตกลงกัน และเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะขอซื้อทรัพย์สินนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของตนหรือทำสัญญาเช่าต่อ หรือส่งมอบทรัพย์สินคืนก็ได้ แล้วแต่ข้อตกลงกัน

จากลักษณะดังกล่าวของลีสซิ่ง จะเห็นว่า มีลักษณะใกล้เคียงกับการเช่าทรัพย์สินธรรมดาและเช่าซื้อมาก สามารถแยกความแตกต่างของการเช่าแต่ละประเภทได้ดังนี้

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดคำจำกัดความของการเช่าและการเช่าซื้อไว้ กล่าวคือ

มาตรา 357 อันว่าเช่าทรัพย์สินนั้นคือ สัญญาที่บุคคลหนึ่ง เรียกว่าผู้ให้เช่าตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้เช่าได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งช่วงระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะชำระค่าเช่าเพื่อการนั้น

มาตรา 572 อันว่าเช่าซื้อนั้นคือสัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เช่าและให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า โดยเงินนาชที่ผู้เช่าได้ชำระเงินเป็นจำนวนเงินเท่านั้นเท่านี้คร่าว

มาตรา 573 ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ด้วยส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนให้แก่เจ้าของ โดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง

ตามบทบัญญัติข้างเรื่องของสัญญาเช่าทรัพย์สิน พอที่จะจำแนกลักษณะได้ดังนี้ 30

30 ฐานเศรษฐกิจฉบับพิเศษเปิดสำนักงานที่ทำการแห่งใหม่ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์คอมเมอร์เชียลทริสต์ วันที่ 21-26 พฤศจิกายน 2536 หน้า 4-5.

1. ำที่เข้าได้ทั้งทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์
2. จุดประสงค์ของการเข้าเพื่อการราชานระยะสั้น
3. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังคงเป็นของผู้ที่เข้าตลอด
4. บุคคลทุกประเภทสามารถประกอบกำที่เข้าได้ โดยผู้ที่เข้าจัดกำทรัพย์สินมาเพื่อการเข้า
5. คู่สัญญาอาจบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดได้ ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งบอกเลิกสัญญาได้ แต่ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จำย อันพึงมีในการเข้าที่อาจมีต่อไป
6. ค่าเข้าจะจ่ายครั้งเดียวหรือเป็นงวดแล้วแต่จะตกลง เพื่อเป็นการราชทรัพย์สินนั้น
7. ผู้ที่เข้ามีหน้าที่บำรุงรักษาทรัพย์สินที่ำที่เข้า เพราะเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น
8. การเข้า กฎหมายระบุว่าสามารถนำค่าเข้ามาหักเป็นค่าใช้จำยได้
9. เมื่อสัญญาเข้าสิ้นสุดลง ผู้เข้ามีทางเลือก 2 ทาง คือ ส่งมอบทรัพย์สินคืนหรือขอเข้าทรัพย์สินนั้นต่อ

ส่วนสัญญาเข้าซื้อมีลักษณะดังนี้ 31

1. ำที่เข้าซื้อสำหรับทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์
2. จุดประสงค์ของการเข้าซื้อเพื่อการอุปโภคบริโภค และเพื่อการลงทุนโดยมุ่งหวังความเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น
3. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังคงเป็นของผู้ที่เข้า จนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญาเข้าซื้อ และผู้เข้าซื้อได้ปฏิบัติตามข้อตกลงตามสัญญาแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจึงจะเป็นของผู้เข้าซื้อทันที

4. ส่วนใหญ่ผู้ให้เข้าซื้อจะเป็นนิติบุคคล ในลักษณะบริษัทผู้ผลิตหรือผู้แทนจำหน่าย
ทั่วๆไป ทว่าการให้เข้าซื้อทรัพย์สินที่ตนจำหน่ายหรือในกรณีของบริษัทการเงิน
าที่เข้าซื้อ เพื่อเป็นตัวกลางด้านการเงิน
5. คู่สัญญาจะบอกเลิกสัญญาระหว่างเข้าซื้อไม่ได้ ยกเว้นเมื่อผู้เข้าซื้อผิดสัญญา
ผู้ให้เข้าซื้อ มีสิทธิยึดทรัพย์สินคืนได้
6. ค่าเช่าจะแบ่งชำระเป็นงวดแล้วแต่ตกลงกัน โดยค่าเช่าซื้อจะรวมถึงราคา
ของทรัพย์สินและดอกเบี้ยที่ผู้เข้าซื้อต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้เข้าซื้อ โดยทั่วไปจะ
ต้องจ่ายเงินล่วงหน้าประมาณ ร้อยละ 20 ของราคาทรัพย์สิน
7. ผู้เข้าซื้อ มีหน้าที่บำรุงรักษาทรัพย์สิน เพราะผู้เข้าซื้อจะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
นั้นานที่สุด
8. การเข้าซื้อ กฎหมายระบุว่า จะนำค่าเช่าซื้อมาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายไม่ได้
แต่ยอมให้หักค่าเสื่อมราคา สำหรับค่าเช่าซื้อแทน
9. ก่อนสัญญาสิ้นสุดลง ผู้เข้าซื้อ มีทางเลือก 2 ทาง คือ จะซื้อ หรือส่งมอบทรัพย์สิน
คืนก็ได้

สำหรับสัญญาสินเชื่อซึ่งมีลักษณะดังนี้ 32

1. ส่วนใหญ่จะเป็นการเช่าทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์และเป็นทรัพย์สินเพื่อการ
ลงทุน
2. จุดประสงค์เพื่อต้องการใช้ทรัพย์สินมากกว่าการเป็นเจ้าของ
3. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังคงเป็นของผู้ให้เช่า ตลอดระยะเวลาเช่า
4. บริษัทที่จะตั้งขึ้นเพื่อการนี้โดยเฉพาะ จะเป็นผู้ดำเนินการให้เช่าทรัพย์สินนั้น
ผู้เช่าจะเป็นผู้เลือกประเภท ราคา ผู้ผลิต หรือผู้จำหน่าย ตามความต้องการ
แล้วจึงแจ้งความประสงค์มายังบริษัทผู้ให้เช่า เพื่อติดต่อและสั่งซื้อสินค้านั้นมา
าที่เช่า

5. ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาระหว่างการเช่ามาได้ ผู้เช่าจะต้องจ่ายค่าความเสียหายให้แก่ผู้ให้เช่า กรณีผู้เช่าผิดสัญญาผู้เช่ามีสิทธินำเอาทรัพย์สินนั้นกลับคืนและเรียกค่าเสียหาย อันพึงมีได้ทั้งหมด
6. ค่าเช่าจะชำระกันเป็นงวดแล้วแต่ตกลงกัน โดยค่าเช่ารวมทั้งหมดจะคิดจากต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการจัดหาทรัพย์สินนั้นมาให้เช่า และผลตอบแทนที่ผู้ให้เช่าควรจะได้รับ
7. ผู้เช่ามีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งการประกันภัยด้วย
8. กฎหมายระบุว่าสามารถนำมาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายได้
9. เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดลง ผู้เช่ามีสิทธิเลือก 3 ทาง คือ ขอซื้อทรัพย์สินนั้นมาเป็นกรรมสิทธิ์ หรือส่งมอบทรัพย์สินนั้นคืน หรือทำสัญญาเช่าต่อ ซึ่งทางเลือกทั้ง 3 ทางนี้ จะต้องตกลงกันเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าแล้วเท่านั้น

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย